

Ευτύχης Μπιτσάκης Μακεδονία: η αναβίωση και το αδιέξοδο των εθνικισμών

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο επικράτησε μια σχετική ηρεμία στην παλαιά «πυριτιδαποθήκη» των Βαλκανίων. Οι «προαιώνιοι εχθροί», οι Βούλγαροι, μετατράπηκαν σε φίλους (σε αντίθεση με τους Τούρκους). Οι Γιουγκοσλάβοι, εξάλλου, ήταν πάντοτε «σύμμαχοι και ομόθρησκοι». Αλλά η Γιουγκοσλαβία ήταν η μόνη από τις «Λαϊκές Δημοκρατίες» της Ευρώπης που δεν ακολούθησε την τύχη των υπολοίπων. Για τη διάλυσή της φρόντισαν οι Γερμανοί, ο Πάπας και προπαντός η στρατιωτική μηχανή των ΗΠΑ. Η διάλυση της Γιουγκοσλαβίας ενίσχυσε και όξυνε τους εθνικισμούς που υπέβροσαν στο πρώην πολυεθνικό κράτος. Και ο ελληνικός εθνικισμός συγκρούστηκε με τον εθνικισμό που καλλιέργησαν οι μεταλλαγμένοι ηγέτες της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας. Αλλά η σύγκρουση συμφερόντων «εξαυλώθηκε» και πέρασε στο βασίλειο των συμβόλων: στη σημαία και στο όνομα. Οι εθνικιστές της FYROM κατοχύρωσαν συνταγματικά το όνομα Μακεδονία. Οι κατά καιρούς ελληνικές κυβερνήσεις δεν τόλμησαν να αγνοήσουν τους άκαπνους «μακεδονομάχους» και άφησαν το πρόβλημά να σατίζει. Η επί του παρόντος κατάσταση είναι γνωστή.

Κατά την προηγούμενη και τη σημερινή κυβέρνηση, η «Ολυμπιάδα» θα αναβάθμιζε το «διεθνές κύρος της χώρας». Αλλά προτού μαζευτούν οι σημαίες και οι γιγαντοαφίσες που διαφήμιζαν το ένδοξο παρελθόν, ήλθε –σύμφωνα με τον Τύπο– το «χα-

στούκι», η «μαχαιριά» (πισώπλατη), η «σφαλιάρα» από τον νεοεκλεγέντα Μπους, υιόν του πατρός, ο οποίος μας είχε τιμήσει με την παρουσία του στους Ολυμπιακούς. Και τότε άρχισαν τα παράπονα και οι διαμαρτυρίες, και τα δύο κόμματα να επιρρίπτουν αμοιβαία τις ευθύνες για την τροπή του «μακεδονικού», και φυσικά οι ευθύνες να μεταφέρονται στους «άλλους».

Λοιπόν, φταίνε οι άλλοι: Τούρκοι, Σλαβομακεδόνες, Αμερικάνοι, ΕΕ. Εμείς; Αθώοι των εθνικών συμφερόντων! Αλλά ας δούμε πιο ψύχραμα την πραγματικότητα.

Ας δεχτούμε λοιπόν ότι υπήρξε ενιαίος γεωγραφικός χώρος «Μακεδονία» με μωσαϊκό λαών (Ελλήνων, Σλάβων, Τούρκων, Εβραίων, Βλάχων, Σαρακατσάνων). Με βάση το συσχετισμό δυνάμεων των υπό συγκρότηση εθνικών κρατών και τα συμφέροντα των «μεγάλων δυνάμεων» η Μακεδονία τριχοτομήθηκε: η Γιουγκοσλαβία πήρε αυτό που ονομάστηκε FYROM, η Βουλγαρία τη «Μακεδονία του Πιρίν» και η Ελλάδα τη «Μακεδονία του Αιγαίου» (Συνθήκη του Βουκουρεστίου, 1913). Ως εδώ καλά, και συμβιώσαμε ειρηνικά με τους «προαιώνιους εχθρούς» (Βούλγαροι) και τους εν Χριστώ αδελφούς Γιουγκοσλάβους.

Εντούτοις η Ιστορία παίρνει απρόβλεπτες στροφές (πονηρίες, τις έλεγε ο Χέγκελ, η ιστορία είναι γραμμική, λένε οι εναπομειναντες μαρξιστές). Έτσι, η Υπερδύναμη αποφάσισε να ελευθερώσει τους Κοσοβάρους με «ανθρωπιστικούς βομβαρδισμούς» και με απεμπλουτισμένο ουράνιο, εντέλει με

δύο πολέμους, με τη διάλυση και την καταστροφή της Γιουγκοσλαβίας.

«Νέα Τάξη Πραγμάτων» (Πού είσαι Αδόλφε, καργάζεις άραγε από τον τάφο σου;) Οι πρώην «κομμουνιστές» γραφειοκράτες της FYROM έπρεπε να επιβιώσουν. Μετάλλασσόμενοι, έπαιξαν –τι άλλο;– το χαρτί του εθνικισμού. Αυτοδιορίστηκαν απόγονοι του «Μεγαλέξαντρου», επιχείρησαν να οικειοποιηθούν τον λεγόμενο ήλιο της Βεργίνας και –κατά λογική συνέπεια– ονόμασαν τους εαυτούς τους Μακεδόνες. (Ο «αλτρωτισμός» έχει ρίζες στο χρόνο. Θυμάμαι στη Γυάρο το 1948-49, οι Σλαβομακεδόνες κρατούμενοι αποκαλούσαν τον εαυτό τους Μακεδόνες.) Κατά το Σύνταγμα της πρώην Γιουγκοσλαβικής Δημοκρατίας της Μακεδονίας η χώρα αυτή ονομάστηκε Μακεδονία.

Ο σλαβομακεδονικός εθνικισμός (και αλτρωτισμός) τροφοδότησε έναν αντίστοιχο και αντίρροπο ελληνικό: παπάδες, άκαπνοι «μακεδονομάχοι», πολιτικάντηδες, ευκολόπιστος λαός ξεσηκώθηκαν υπέρ των «δικαίων του Έθνους». Εναντίον της υστερίας των «μακεδονομάχων» η ελληνική πολιτική ηγεσία όφειλε να λάβει μια ιστορικά τεκμηριωμένη θέση: η πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας υπήρχε, όπως υπήρχε και ο λαός της, υπνωτισμένος και αυτός από τα κηρύγματα του εθνικισμού. Το ίδιο αληθινό ήταν το ότι η FYROM δεν ήταν ολόκληρη η Μακεδονία. Ένα σύνθετο όνομα, π.χ. Βόρεια Μακεδονία, θα έλυne το πρόβλημα και η σλαβομακεδονική ηγεσία ήταν τότε έτοιμη να δεχτεί μια τέτοια λύση. Αλλά ο κ. Μητσοτάκης δεν τόλμησε, το ΠΑΣΟΚ άφησε το πράγμα να κοιμάται, ενώ η «Δημοκρατία της Μακεδονίας» αναγνωριζόταν από διάφορα κράτη. Και τέλος ήλθε η «μαχαιριά» (πισώπλατη κλπ.) από τον Μπους.

Μας φταίνει λοιπόν οι ξένοι: Αλλά η αναγνώριση της «Μακεδονίας» από τις ΗΠΑ ούτε κεραινός εν αιθρία ήταν ούτε «ανθελληνικά» αισθήματα εκφράζει. Οι ΗΠΑ από την εποχή του πρώτου πολέμου εναντίον της Γιουγκοσλαβίας προωθούν με το διαιρεί και βασιλεύει, με τη διπλωματία και με τους πυρκαύλους τα στρατηγικά και τα οικονομικά τους συμφέροντα στη Βαλκανική. Ψυχρά και υπολογισμένα κατέστρεφαν τη Γιουγκοσλαβία, αποσταθεροποίησαν τη Βαλκανική, ενίσχυσαν τον εθνικισμό των Κοσοβάρων και τα όνειρα για τη «Μεγάλη Αλβανία», καθώς και τον εθνικισμό των Σλαβομακεδόνων της FYROM. Αυτά αυτοί! Και εμείς; Για άλλη μια φορά λειτούργησε η αντίφαση εθνικισμού-ενδοτισμού. Για άλλη μια φορά η εξωτερική πολιτική της Ελλάδας καθορίστηκε από τα συμφέροντα των δύο αστικών κομμάτων: της «εθνικόφρονος» ΝΔ και του «πατριωτικού» ΠΑΣΟΚ.

Το πρόβλημα του «ονόματος» έχει ουσιαστικά λυθεί. Είναι «συνταγματικά κατοχυρωμένο» και η «Μακεδονία» έχει αναγνωριστεί από δεκάδες κράτη. Παπάδες και «εθνικόφρονες» μπορεί να διαμαρτύρονται και τα δύο κόμματα να αλληλοκατηγορούνται για να καλύψουν τις ευθύνες τους. Αλλά η ουσία του προβλήματος βρίσκεται αλλού. Στη διαχρονική αντίφαση εθνικισμού και ενδοτισμού. Εθνικισμού που υπηρετούσε τα μικροϊμπεριαλιστικά συμφέροντα της αστικής τάξης. Ενδοτισμού που ήταν συνέπεια του συσχετισμού δυνάμεων, αναπόφευκτη υποχώρηση μπροστά στην αποτυχία της εθνικιστικής πολιτικής, πέσεων των «μεγάλων δυνάμεων». Έτσι το μεγαλοϊδεατικό όνειρο της «Ελλάδος των δύο ηπείρων και των πέντε θαλασσών» κατέληξε στον ξεριζωμό του Ελληνισμού της Μικράς Ασίας. Η αντικομμουνιστική πολιτική των

μεταπολεμικών κυβερνήσεων είχε σινέπεια τη διατήρηση της δήθεν εμπόλεμης κατάστασης με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Αλβανίας, σε βάρος των συμφερόντων πρώτα των Ελλήνων της Βορείου Ηπείρου, αλλά και των λαών των δύο «εμπόλεμων (!!)» χωρών.

Και τώρα, μετά τις διαδηλώσεις, τα συλλαλητήρια, το ξέσπασμα της παράνοιας των αφιονισμένων «μακεδονομάχων», μετά τη «σφαλιάρα» και τη «μαχαιριά», θα οδηγηθούμε αναπόφευκτα στην αποδοχή της πραγματικότητας. Το «ιδανικό» προδόθηκε. Αλλά τα «μπαχαρικά» να είναι καλά. Μπορεί η αστική μας τάξη να απέτυχε στα «εθνικά» θέματα –Κυπριακό και Μακεδονικό–, όμως η οικονομική διεύθυνση «προς Βορράν» προχωρεί ικανοποιητικά: κατά τον πρόεδρο του

Συνδέσμου Βιομηχανιών, η Θεσσαλονίκη είναι πόλη με σημαντική συγκέντρωση οικονομικών δραστηριοτήτων, μεγάλο μέρος των οποίων είναι προσανατολισμένο στα Βαλκάνια. Στις βαλκανικές χώρες 30.000 ελληνικές επιχειρήσεις έχουν επενδύσει 4,4 δις δολάρια. Το 75% αυτών των επιχειρήσεων ξεκινούν από τη Βόρεια Ελλάδα και ειδικότερα από τη Θεσσαλονίκη.

«Είμαστε έθνος ανάδελφον». Οι ελληνικές κυβερνήσεις τρώνε τη μια «καρπαζιά» μετά την άλλη (να μην ξεχνάμε και την Κύπρο). Αλλά για τα δεινά του έθνους φταίνε οι «άλλοι». Όμως μπορούμε να παρηγορηθούμε: το ελληνικό κεφάλαιο προχωρεί προς Βορράν αποκομίζοντας κέρδη τα οποία απαλύνουν τον πόνο της «εθνικής ταπείνωσης».

